

چگونه جستار بنویسیم

راهنمای گام به گام برای همه سطح‌ها

همراه با جستارهای نمونه

دان شیخ

ترجمه سلما رضوان جو

نشران سو

۱۳۹۸

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: برنامه‌ریزی برای نوشتن جستار
۲۵	فصل دوم: پاراگراف آغازین
۴۳	فصل سوم: بدنه جستار
۶۳	فصل چهارم: پاراگراف پایانی
۷۱	فصل پنجم: خلاصه ساختار بندی جستار
۷۳	فصل ششم: نمونه جستار استدلالی (نمونه نخست)
۸۳	فصل هفتم: نمونه جستار درباره ادبیات (نمونه دوم)
۹۵	فصل هشتم: نمونه جستار درباره شعر (نمونه سوم)
۱۰۳	فصل نهم: نمونه جستاری دیگر درباره شعر (نمونه چهارم)
۱۰۹	فصل دهم: نمونه جستار درباره مطالعات رسانه‌ای (نمونه پنجم)
۱۱۷	فصل یازدهم: نمونه جستار درباره تاریخ (نمونه ششم)
۱۲۳	فصل دوازدهم: نمونه جستار درباره رمان (نمونه هفتم)
۱۳۵	فصل سیزدهم: نمونه جستار تحلیلی به کمک تفکر انتقادی (نمونه هشتم)
۱۴۳	فصل چهاردهم: نمونه جستار در زمینه مطالعات فیلم و سینما (نمونه نهم)
۱۵۳	فصل پانزدهم: نمونه جستار درباره سیاست (نمونه نهم)
۱۶۳	فصل شانزدهم: دستور زبان و صحیح نویسی
۱۷۷	فصل هفدهم: کتاب‌شناسی فهرست کتب مرجع و منابع
۱۸۱	فصل هجدهم: در جلسه امتحان

فصل اول

برنامه‌ریزی برای نوشتن جستار

چرا باید برای نوشتن برنامه‌ریزی کرد؟ اصلاً چرا وقتی تحت فشار امتحانات هستیم یا زمان تحویل تکالیف درسی فرارسیده است باید وقتمان را برای چنین چیزی تلف کنیم؟

جواب این است که چون در درازمدت این کار، مخصوصاً در زمینه تناسب و ساختاربندی و وضوح متن جستار به ما کمک می‌کند و از آن نتایج خوبی به دست می‌آوریم.

فرض کنید در گپ و گفت‌های عادی و روزمره کسی نظر شما را درباره موضوعی خاص پرسد. اگر قبل از جواب دادن به سؤال آن فرد درباره پاسخی که قرار است بدهید کمی فکر کرده باشید، جوابتان قابل درک و کامل‌تر نخواهد بود؟

در جستارنویسی نیز وضع مشابه مثال بالا است. چه نوشته شما بخشی از تکالیف درسی باشد و چه پاسخ به سؤالی که در کلاس یا امتحان مطرح شده و زمان کمی برای پاسخ دادن بدان دارید، کمی تفکر پیش از ارائه پاسخ تأثیر خوبی روی نتیجه کار دارد.

سؤال مطرح شده چیست؟

تکالیفی که به شما داده‌اند از هر نوعی که باشد، باید روی مقصد و هدف اصلی که از شما خواسته شده تمرکز کنید، نه آنچه دلتان می‌خواهد که هدف

سؤال یا تکلیف باشد. فقط روی همان سؤال یا خواسته‌ای که مطرح شده تمرکز کنید. اصلاً فراموش کنید که مثلاً دربارهٔ برخی جنبه‌های حاشیه‌ای این سوژه چقدر اطلاعات مفید دارید و همهٔ انرژی خود را به پاسخ‌گویی به خواسته مستقیم پرسش و موضوع تعیین‌شده معطوف کنید. شما موضوع بحث را مشخص نمی‌کنید، این کار طراح سؤالات است! بنابراین به استاد دقیقاً همان چیزی را تحویل دهید که از شما خواسته است، نه پاسخی که خودتان می‌خواهید.

برای این کار باید صورت سؤال را با دقت بخوانید و یادتان باشد که پاسخی دقیق را که در پرسش از شما خواسته‌اند بنویسید. بسیاری از دانشجویان با برداشت اشتباه از پرسش و قلم‌فرسایی دربارهٔ همهٔ چیزهایی که از موضوع پرسش می‌دانند و با بی‌توجهی به ارتباط آن‌ها به متن پرسش، درنهایت فرصت قبولی در آزمون را از دست می‌دهند.

جستاری که می‌نویسید ممکن است به‌خودی‌خود متن بسیار درخشان و خوبی باشد اما اگر پاسخی مستقیم به موضوع تعیین‌شده برای امتحان ندهد، باید قبولی در امتحان را فراموش کنید.

قانون طلایی شماره ۱

پاسخ مستقیم به پرسشی که مطرح شده را بنویسید نه پاسخ به پرسشی را که دوست داشتید پرسیده می‌شد. حفظ ارتباط با متن پرسش کلید اصلی کار است.

مثال:

- این سؤال را در حوزهٔ ادبیات در نظر بگیرید:

چرا هملت در نمایشنامه شکسپیر در گرفتن انتقام قتل پدرش تعلل می‌کند و انتقام گرفتن را به تعویق می‌اندازد؟

در اینجا از شما چه چیزی خواسته شده است؟

برای اینکه بهتر متوجه شوید راهی مفید این است که زیر سه یا چهار کلمه کلیدی از پرسش خط بکشید. چرا؟ چون این کار باعث می‌شود در جریان فکر کردن به پاسخ دقیقاً بر رویکردی که باید اتخاذ کنید متمرکز شوید و ذهنتان را به ارانه پاسخ موردنظر استاد معطوف کنید.

چرا هملت در نمایشنامه شکسپیر در گرفتن انتقام قتل پدرش تعلل می‌کند و انتقام گرفتن را به تعویق می‌اندازد؟

به واژه‌هایی که زیر آن‌ها خط کشیده‌اید خوب نگاه کنید. مشخص کردن کلمه «چرا» به شما یادآوری می‌کند که از شما توضیحی برای عمل و انگیزه هملت خواسته شده است.

خط کشیدن زیر کلمه «هملت» به شما یادآوری می‌کند که انگیزه هملت برای این رفتار خاص اهمیت دارد و نه رفتار دیگر شخصیت‌های نمایش.

خط کشیدن زیر کلمه «تعلل» به شما یادآوری می‌کند که سؤال درباره دلایل این تعلل در گرفتن انتقام است.

خط کشیدن زیر کلمه «انتقام» تأکید می‌کند که دقیقاً چه کاری و چه عملی از هملت انتظار می‌رفته است.

• حالا این تکلیف درس تاریخ را در نظر بگیرید:

ریشه‌های جنگ جهانی اول چه بودند؟

آنچه در اینجا از شما خواسته شده چیست؟ کاری که باید بکنید چیست؟ چگونه می‌توانید در غالب یک جستار جواب قابل قبولی به آزمون‌گیرنده ارانه کنید؟ برای آنکه در تصمیم‌گیری به خودتان کمکی کرده باشید، کلمات کلیدی را در متن سؤال مشخص کنید.